ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston Milliy Pedagogika Universiteti

13.00.00 Pedagogika fanlari
13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
13.00.03 Maxsus pedagogika
13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohalari va bosqichlari bo'yicha)
13.00.07 Ta'limda menejment
13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
07.00.00 Tarix fanlari
19.00.00 Psixologiya fanlari
01.00.00 Fizika-matematika fanlari
02.00.00 Kimyo fanlari
03.00.00 Biologiya fanlari
09.00.00 Falsafa fanlari
10.00.00 Filologiya fanlari
11.00.00 Geografiya fanlari

№1(2)
2026

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 312 sahifa,
20-yanvar, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:
Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:
Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI
Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD),dotsent
Doniyorov S. M. –"Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ
Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:
Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:
Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:
Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician
Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician
Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor
Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Shermuhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor
Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)
Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)
Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)
Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)
Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)
Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)
Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor
Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor
Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)
Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor
Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor
Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor
Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor
Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service
Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor
Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)
Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor
Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor
Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)
Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor
Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics
Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor
Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region
Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences
Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:
Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:
• Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
• Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)
Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):
• Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
• Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Maktabga tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarini maktab ta'limiga tayyorligini aniqlash 16
Akramova Dildora Ergashboy qizi

Bola tarbiyasida o'yinning ahamiyati 21
Choriyeva Durdona Anvarovna, O'ktamova Nasiba Ravshan qizi

O'quvchilarning loyiha-tadqiqot faoliyatini tashkil etishning ilmiy asoslari 25
Sobirova Nilufar Azimboy qizi

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida pedagogik jarayonni tashkil etish 29
Choriyeva Durdona Anvarovna, Ko'zibayeva Nasiba O'tkir qizi

Maktabgacha yoshdagi bolalarda sensor tarbiyani rivojlantirish texnologiyalari 32
Choriyeva Durdona Anvarovna, Allaberdiyeva Mardona O'tkirbek qizi

Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarni jismoniy tarbiyalash mazmuni va vazifalari.................................. 37
Choriyeva Durdona Anvarovna, Mirsharafova Shahinabegim Saidabbos qizi

Gandbolchi sportchilarni jismoniy tayyorgarligida harakatli o'yinlarning
tarbiyaviy rivojlantiruvchi vazifalari 41
Ibodullayeva Munira Atabek qizi

Boshlang'ich sinflarda dars samaradorligini oshirishda noan'anaviy usullardan
foydalanish samaradorligi.. 44
Yusufaliyeva Gulnora Abduraxmonovna

Modern Requirements for a Teacher's Pedagogical Skills in the Context of
Digital Transformation in Education.. 49
Abira Bakhramova

Ta'lim muassasalarida o'smir yoshlarning ijtimoiylashuv jarayonini samarali
tashkil etishga yordam beruvchi pedagogik omillar va shart-sharoitlar 54
Artikova Gulnoza Xasanovna

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida iqtisodiy tarbiya berishning nazariy-pedagogik asoslari 57
Mamadaliyeva Nilufar Bahodirovna

Kognitiv lingvistika va konseptologiya masalalari... 60
Meyliqulova Manzura Abdullayevna

Developing Law Students' Writing Competence Through the IRAC Method in Legal English Classes:
A Comprehensive Study at TSUL... 63
Noila Mustafoyeva

Tarixiy obidalarning restavratsiya jarayonlarining o'rganilish tarixi 67
Ochilov Davron Bahodir o'g'li

Oliy ta'limda baholash jarayonini avtomatlashtirishda sun'iy intellekt texnologiyalarining qo'llanishi.......... 72
Ovxunov Iqboljon Abdunabiyevich, Mamadaliyeva Kamolaxon Xayrullo qizi

Tabiiy yorug'lik va barqaror energiya manbalarini integratsiyalashgan mini home loyihasi......................... 76
Djuraboyev Maqsudbek Karimbek o'g'li, Qodirjonov Oyatillo Abdulboqi o'g'li

Talabalarning tarixiy tafakkurini rivojlantirishda madaniy meros vositalarining pedagogik ahamiyati.......... 80
Rajabova Matluba Toshkentboy qizi

Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilarining umummadaniy kompetensiyalarini
rivojlantirish texnologiyalari... 83
Saidova Nigora Olimovna, Jo'rayeva Nilufar Rustamjon qizi

Raqamli kommunikatsiyalarni o'smirlar shaxsiyatining rivojlanishiga ta'siri 86
Shomurotova Nigoraxon Nabijonovna

Talabalarning chizma geometriya fanini mustaqil bilish faoliyatiga oid kompetensiyalarini
"Visio" dasturi vositasida rivojlantirish metodikasi 90
Tashimov Nurlan Erpolatovich

Shaxslararo munosabatlar – ijtimoiy pedagogik muammo sifatida 94
Uralova Muxabbat Sanjar qizi

O'zbek tili darslarida raqamli ta'lim vositalaridan foydalanish tajribasi 98
Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna

Психологическая готовность разведенных людей к вступлению в новый брак и приоритеты при выборе партнера 101
Саидвалиева Шодия Рихсихужа кизи

Воспитание любви к прекрасному у дошкольников в развивающей предметно-пространственной среде: теоретико-методический аспект 107
Терехова Ольга Евгеньевна, Темирова Барно Кёмхоновна

Методика формирования наблюдательности у детей 6–7 лет в процессе целенаправленных прогулок-наблюдений 111
Терехова Ольга Евгеньевна, Шокиржонова Мохира Илхомжон кизи

Bo'lajak tarbiyachilarni kasbiy pedagogik faoliyatga tayyorlash texnologiyalari 115
Artikbayeva Aziza Abror qizi

Zamonaviy darslarda guruhlarda ishlash metodikasi 118
Berdiyeva Lobar Norqobulovna

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida faol rivojlantiruvchi muhitni tashkil etishda STEAM ta'lim texnologiyasidan foydalanish 120
Esanova Maysara Umirovna

Logopediyada axborot texnologiyalarini qo'llash metodlari 124
Feruza Yusupova Akildjanovna

Axborot texnologiyalarining ta'lim jarayonidagi o'rni va rivojlanish bosqichlari 130
Qodirov Farrux Ergash o'g'li, Allanazarova Anora Muxobir qizi

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ilmiy-ijodiy kompetentsiyalarini rivojlantirish 134
Umarov Xusniddin

Bo'lajak talabalarning individual yondashuv asosida kasbiy-ijodiy ko'nikmalarini rivojlantirish 138
Arslonova Gulsora Kurbonovna

Ona tili darslarida til kompetensiyasini kognitiv-semantik yondashuv asosida shakllantirish 142
Mo'minova Go'zalxon G'ulamjanovna

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ijodiy tafakkurini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari 147
Maxliyo Turopova Erkin qizi

Talabalarning kreativligini musiqiy-nazariy fanlar vositasida oshirish samaradorligi 153
Urinova Sabina Shuxrat qizi

Imijning ijtimoiy-psixologik fenomen sifatida talqini 160
Jo'rayeva Sohibjamol Norqobilovna

Inklyuziv kompetensiya tushunchasining ilmiy-nazariy asoslari 163
Abdubannobova Mahliyo Abdurashid qizi

Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijtimoiy-emotsional kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari 167
Abdurasulova Dilnoza Abdug'ani qizi

Muxammas (taxmis) janrining o'zbek she'riyatidagi tarixiy taraqqiyoti va zamonaviy poetik talqinlari 170
Avazova Sitora

Maktabgacha ta'lim tashkiloti va ota-onalar hamkorigining asosiy shakllari 173
Babayeva Dono Razzakovna, Erkinova Madinabonu Otabek qizi, Xolmatova O'g'iloy Tojiddin qizi

Yangi taraqqiyot davrida talaba-yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlashninig ijtimoiy-pedagogik muammo sifatida 177
Botirova Zohida Doniyor qizi

Logoritmikada sportga asoslangan o'yinlar 180
Dilfuza Ochilova Zayniddinovna

Jismoniy tarbiyaning o'quvchilarning kognitiv rivojlanishiga ta'siri (Andijon shahridagi Prezident maktabi tajribasi asosida) 184
Ibragimov Shuhratbek Iminjonovich

Bolajak tarbiyachilarni tarbiyaviy faoliyatga tayyorlashda integrativ yondashuvning zaruriyati ... 188
Karimova Feruzaxon Zakirovna

Effective Techniques of Teaching Foreign Language Classes: a Sample of The 4CS Method ... 191
Khaitmuratova Zarina Sobirdjanovna

Maktabgacha yoshdagi bolalarni intellektual imkoniyatlarini tabiat bilan tanishtirish orqali shakillantirish .. 193
Maxmudova Durdona Mirkarimovna

O'quvchilarning kasbiy ma'naviy dunyoqarashini shakllantirishning pedagogik xususiyatlari ... 196
Mutallibjonov Ma'rufjon

Maktabgacha yoshdagi bolalarni kun tartibini to'g'ri tashkil etish ... 200
Muxtorova Mohira Ma'rufjon qizi

Aksiologik yondashuv asosida altruistik ko'nikmalarni shakllantirish jarayonida ijtimoiy faoliyatni amalga oshirish ... 204
Norboyeva Moxigul Shavkat qizi

O'smirlarda agressiv xulq-atvorini psixologik o'rganishning o'ziga xos xususiyatlari ... 207
Norqulova Dildora Shavkat qizi

Raqamlashtirish jarayonida bo'lajak muhandislarni ishlab chiqarish-texnologik faoliyatiga tayyorlashning dasturiy-metodik ta'minoti ... 211
Nurov O'tkir Xudoyberdiyevich

Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni amaliyotga joriy etilish ... 214
O'roqova Zilola Salomovna

Pedagogika ta'lim yo'nalishi talabalarida amaliy tayyorgarlik tushunchasi va uning mazmun-mohiyati ... 217
Qaramanov Obid Xudayberdiyevich

Pedagoglar uchun sun'iy intellekt asosidagi shaxsiylashtirilgan ta'lim imkoniyatlari ... 221
Qarshiyev Jamshid Murotaliyevich

Talabalarda psixologik moslashuvchanlikda refleksiya mohiyati va kognitiv qobiliyatni rivojlantirish samaradorligi ... 226
Ravshanova Nargiza Norboyevna

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida integrallashgan mashg'ulotarni tashkil etish ... 230
S. Irisova

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida marketing faoliyatini tizimli tashkil etishning nazariy asoslari ... 233
Sadikova Dilafruz Xusanovna, Qo'chqorova Munisa Anvar qizi

Maktabgacha yoshdagi bolalarning dialogik nutqini xalq ertaklari asosida rivojlantirish ... 237
Seitmuratova Venera Jumamuratovna, Abduraufova Muxayyo Xabibullo qizi

Bolalarni maktabga tayyorlashda psixologik yondashuv ... 241
Seitmuratova Venera Jumamuratovna, Sanoqulova Gulasal Nurillo qizi

Sun'iy intellektni tibbiy oliy ta'lim o'quv dasturlarini ishlab chiqishda qo'llash: innovatsion yondashuvlar va tajribalar ... 246
Toxirova Farida Olimjonovna

Talabalarni estetik tarbiyalashda milliy xalq o'yinlaridan foydalanish modeli ... 251
Usarov Murodjon Mamarasul o'g'li

Xalqaro kimyo olimpiadalariga o'quvchilarni tayyorlashda xalqaro baholash tadqiqotlariga asoslangan kreativ topshiriqlar va fanlararo integratsiyadan foydalanish metodikasi ... 254
Usmanov Baxtiyor Xabibullayevich

Xoja (Sayyid Poshshoxoja ibn Abdulvahhobxo'ja) va uning asarlarining o'zbek nasridagi o'rni va ahamiyati ... 258
Valijonova Mahzunabonu

Maktabgacha ta'lim tashkilotlari boshqaruvida diversifikatsiya: tizimli yondashuv va rivojlanish strategiyalari ... 261
Xakimova Sevara Shavkat qizi

STEAM texnologiyasini nodavlat ta'lim tashkilotlarida ommalashtirishning ijobiy tomonlari ... 264
Xallokova Maksudaxon Ergashevna, Melnikova Zaynura

Muhammad Sodiq Qoshg'ariy asarlarida ma'naviy-axloqiy tarbiya nazariyasi ... 267
Moxira Niyozqulova Nuraliyevna

Sun'iy intellekt texnologiyalari asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ona tili fanini o'qitish kompetentligini rivojlantirish metodikasi (AQSh tajribasi) 270
Olimjonova Dilnavoz Maribjon qizi

Xalqaro baholash dasturlari mohiyati va ahamiyati 274
Vohidova Ibodat Hurmatullayevna

Maktabgacha ta'lim tashkilotlari ta'lim-tarbiya jarayonida shaxsga yo'naltirilgan yondashuv 277
Xujamiyarov Sa'dullo Choriyevich

Davlat-xususiy sheriklik asosidagi nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlarida jamoatchilik nazorati samaradorligini oshirish mexanizmlarini takomillashtirish 281
Xusanova Dilraboxon Botiraliyevna

Talabalarning jismoniy tayyorgarligida suzish mashg'ulotlarining ta'siri 285
Zuxriddin Nasibovich Boboshev

Bo'lajak o'qituvchilarni milliy-ma'naviy qadryatlar asosida tayyorlashning o'ziga xos xususiyatlari 289
Abdullayev Muxammadimin Egamberdiyevich, Dadabayev Akramjon Askaraliyevich

Использование чат-ботов в образовательном процессе 294
Мадаминова Наргизахон Жахонгир кизи

Формирование гендерной культуры детей старшего дошкольного возраста в контексте государственной стратегии Узбекистана 298
Намазбаева Лола Закировна, Тиллабаева Малика Хабибуллаевна

STEAM технологии в дошкольном образовании 302
Садикова Дилафруз Хусановна

Системная модель социально-эмоционального обучения в Узбекистане: интеграция подходов, основанных на школьном образовании и партнерстве семьи и школы 307
Санакулова Нигора

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA INTEGRALLASHGAN MASHG'ULOTARNI TASHKIL ETISH

S. Irisova
Qashqadaryo viloyat pedagogik mahorat Markazi
Maktabgacha, boshlang'ich va maxsus ta'lim kafedrasi v.b. mudiri

Annotatsiya: Maqolada maktabgacha ta'lim tashkilotlarida integratsiyalashgan mashg'ulotlarni tashkil etish hamda faollik markazlarida tarbiyalanuvchilarda ijodkorlik ko'nikmalarini shakllantirish usullari ko'rsatib o'tilgan.

Kalit so'zlar: integratsiya, faollik markazlari, mashg'ulot, ta'limiy o'yin, mayda motorika.

Abstract: The article presents methods for organizing integrated classes in preschool educational institutions, as well as approaches to developing children's creative skills in activity centers.

Key words: integration, activity centers, training, educational games, fine motor skills.

Аннотация: В статье показаны способы организации интегрированных занятий в дошкольных образовательных организациях, а также методы развития творческих способностей воспитанников в центрах активности.

Ключевые слова: интеграция, центры активности, обучение, развивающие игры, мелкая моторика.

KIRISH

So'nggi yillarda ta'lim-tarbiya mazmuni, shakli, vositalari va metodlarini yangilashga e'tibor berish, maktabgacha ta'limga oid innovatsiyalarni izlash hamda ularni ta'lim-tarbiya jarayoniga, tarbiyachilarning pedagogik faoliyatiga joriy etishda malaka oshirish tizimining ahamiyati kattadir. "Maktabgacha ta'lim sifati va samaradorligini yanada oshirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi Prezident Farmonining (PF-152-son[1], 30.09.2024-y.) qabul qilinishi maktabgacha ta'lim sohasining yanada rivojlanishini ta'minlaydi. Farmonga ko'ra, maktabgacha ta'limning davlat ta'lim dasturi doirasida kichik va o'rta guruhlardagi bolalarda kognitiv, psixomotor va ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirish, katta hamda maktabga tayyorlov guruhlaridagi bolalarda bilim olish, kommunikativ va ijodiy kompetensiyalarni shakllantirishga qaratilgan o'quv-metodik materiallarni ishlab chiqish nazarda tutiladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqot maktabgacha ta'lim tashkilotlarida integrallashgan mashg'ulotlarni tashkil etish jarayonining pedagogik samaradorligini aniqlashga qaratilgan bo'lib, unda kompleks yondashuv asosida bir qator ilmiy tadqiqot metodlaridan foydalanildi. Tadqiqot jarayonida nazariy va amaliy metodlar o'zaro uyg'unlikda qo'llanildi. Nazariy bosqichda maktabgacha ta'limda integratsiyalashgan ta'limga oid pedagogik, psixologik va metodik adabiyotlar tahlil qilindi, davlat ta'lim standartlari hamda maktabgacha ta'lim dasturlarida integrallashgan yondashuvning o'rni o'rganildi. Tahlil jarayonida integrallashgan mashg'ulotlarning mazmuni, tuzilishi va ularning bolaning har tomonlama rivojlanishiga ta'siri ilmiy manbalar asosida yoritildi.

Amaliy tadqiqot bosqichida kuzatish, suhbat, pedagogik tajriba-sinov ishlari hamda taqqoslash metodlaridan foydalanildi. Tajriba-sinov ishlari maktabgacha ta'lim tashkilotlarining katta va tayyorlov guruhlarida tashkil etilib, integrallashgan mashg'ulotlar orqali bolalarning bilish faolligi, nutq rivoji, ijodiy tafakkuri va ijtimoiy ko'nikmalaridagi o'zgarishlar o'rganildi. Kuzatish metodi orqali mashg'ulotlar jarayonida bolalarning faol ishtiroki, mustaqil fikrlashi va fanlararo bog'lanishlarni anglash darajasi aniqlab borildi. Olingan natijalar an'anaviy mashg'ulotlar bilan taqqoslanib, integrallashgan mashg'ulotlarning samaradorligi tahlil qilindi. Tadqiqot natijalarini umumlashtirish va xulosalash jarayonida mantiqiy tahlil va umumlashtirish metodlaridan foydalanildi.

1 https://lex.uz/uz/docs/-7128182

TAHLIL VA NATIJALAR

Bu vazifalar maktabgacha yoshdagi bolalarning aqliy tarbiya bilan bog‘liq bo‘lgan bilish jarayonlarining rivojlanishini ta’minlashga xizmat qiladi. Ayniqsa, pedagogik jarayonga ilg‘or pedagogik texnologiyalarni tatbiq etish, innovatsiyalarni joriy qilish, o‘qituvchi va tarbiyachilarni zamonaviy usullardan foydalanish ko‘nikma va malakalari bilan qurollantirish malaka oshirish tizimi oldiga qo‘yilgan vazifalar zamirida amalga oshirilmoqda. Takomillashtirilgan “Ilk qadam” Davlat o‘quv dasturi integrallashgan mashg‘ulotlarni tashkil etishga mo‘ljallangan dastur hisoblanadi. Quyidagi dastur asosida ishlab chiqilgan integrallashgan mashg‘ulot havola etiladi.

Mavzu: **Chumoli va uning hayoti bilan tanishtirish (tayyorlov guruhi uchun)**

Maqsad: Bolalarning hashoratlarning bir turi hisoblangan chumolining tabiiy sharoitdagi hayoti haqidagi bilimlarini shakllantirish, uning tashqi ko‘rinishi va hayot tarzi bilan tanishtirish, “CH” tovushi haqida tushuncha berish hamda “ch” tovushli so‘zlarni bo‘g‘inlarga bo‘lishni o‘rgatish.

Kerakli jihozlar: chumoli uyasi, o‘yinchoq chumoli, rangli bo‘yoqlar, noutbuk, mo‘yqalam, guruch, qand, raskraska, suv, salfetka, cho‘pchalar, lupa, kartochkalar.

Mashg‘ulotda qo‘llaniladigan interfaol usullar: AKT, “Eng, eng” o‘yini, suhbat, savodga o‘rgatish, markazlarda ishlash, ta’limiy o‘yin, mayda motorikani rivojlantirish.

Mashg‘ulotning borishi:

Tarbiyachi: Assalomu alaykum, bolajonlar. Kelinglar, “Eng, eng” o‘yinini o‘ynaymiz.

O‘yinning sharti shundan iboratki, men boshlagan savolni sizlar javobini aytib yakunlaysiz. Eng ayyor hayvon – tulki. Eng qo‘rqoq jonzot – quyon. O‘rmon hayvonlaridan eng ko‘p asalni yaxshi ko‘radigan hayvon – ayiq. Bo‘yni juda uzun hayvon – jirafa. Cho‘lning jonli kemasi – tuya. Eng aqlli jonzot – maymun.

Tarbiyachi: “Chumoli haqida suhbat”. Endi, kelinglar, bolalar, diqqatingizni ekranga qarating, chumolilar haqida yanada chuqurroq bilimlarga ega bo‘lamiz. Mana ko‘rib turganlaringizdek, bu chumolilar. Chumolilar juda ko‘p bo‘lib yashaydi. Ular ham oila tuzishadi. Agar chumoli iniga yaqin borsangiz, ularning oyoq ostida hisobsiz o‘rmalab yurganini ko‘rishingiz mumkin. Chumolilar ulkan quruvchilar bo‘ladi, ular uylarini juda mustahkam qilib qurishadi. Chumolilarda quruvchilik san’ati yaxshi rivojlangan. Chumolilarning bir oilasi bir kunda bir gektar joyni turli zararli hashoratlardan tozalab oladi, shuning uchun ularni sanitarlar deb atashadi.

Qaranglar, bolalar, chumolilar naqadar mehnatkash, ular bir-birlari bilan ahil-inoq yashaydilar, uylarini toza va ozoda tutishadi. Har bir kirish eshigini chumoli askarlari qo‘riqlaydi. Boshqa hashoratlarga o‘xshab, chumolining bosh qismida mo‘ylovchalari bor. Chumolilar o‘ta tartibli bo‘lib, ularning omborlari ham mavjud. Ular go‘sht mahsulotlarini alohida, don mahsulotlarini alohida qilib saqlashadi.

Tabiat va ilm-fan markazida: Bolalar, kelinglar, mana bu chumoli uyasidagi mahsulotlarni kattaroq ko‘rishimiz uchun lupalardan foydalanamiz. Hammaga ko‘rinayaptimi? Abror, chumoli uyasida qanday mahsulotlarni ko‘rayapsiz?

Abror: Chumolining tuxumlari, guruch, chaqmoq, go‘sht mahsulotlarini saqlaydigan omborxona.

Tarbiyachi: Sevara, chumolilar omborida nimalar saqlanar ekan?

Sevara: Chumolilar omborida don mahsulotlari va go‘sht mahsulotlari alohida saqlanadi.

Syujetli va rolli o‘yinlar markazida: Kelinglar, endi “Chumolilar” o‘yinini o‘ynaymiz, xohlaysizlarmi? Unda chumolilar kiyimini kiyib olamiz.

Tarbiyachi: Men sizlarga o‘yin qoidasini tushuntiraman. Bir nechta bola doira holatda qo‘l ushlashib chumolilar uyasini hosil qiladi.

Chumolilar uyaga kirgan holatda bo‘ladi. Tarbiyachi “ertalab” degan so‘zni aytganda, doira shaklida turgan bolalar qo‘llarini yuqoriga ko‘taradi va uydagi chumolilar tashqariga chiqib ketadi. Tarbiyachi “kechqurun” yoki “tun” deganda esa chumolilar uyaga kirib olishlari kerak bo‘ladi.

Til va nutq markazida: “Chumoli” so‘zining bosh harfi qaysi?

Bolalar: Chumolining bosh harfi “Ch” harfi.

Tarbiyachi: Barakalla, to‘g‘ri. Qani, bolajonlar, kim menga “ch” tovushi bilan boshlanadigan so‘zlardan misollar aytadi?

Bolalar: Choynak, Charos, chashka, chinor. Endi biz aytgan so‘zlarni bo‘g‘inlarga bo‘lamiz. Choynak, shamol, chashka so‘zlarini bo‘g‘inlarga bo‘ling.

Bolalar: Choy-nak, sha-mol, chash-ka so‘zlarini bo‘g‘inlarga bo‘lib aytishadi.

Qurilish markazida: banka, elim va qopqoqlardan chumolilar uyasini yasaymiz.

San’at markazida: neyrogimnastikadan foydalanib, “Chumolilarga bug‘doydan ozuqa” mavzusida jamoaviy rasm chizamiz.

Har bir markaz o‘z taqdimotini o‘tkazadi. Mashg‘ulot so‘ngida mavzu yuzasidan refleksiya o‘tkaziladi.

Bolalar bilimini mustahkamlash uchun savollar beriladi: chumoli qanday hashorat, chumolining uyi qanday shaklda, chumoli haqida qanday ma'lumotga ega bo'ldingiz, chumolining oyog'i nechta, tabiat va ilm-fan markazida nimani kuzatdingiz, til va nutq markazida qaysi so'zlarni bo'g'inlarga ajratdik, qurilish markazida nimani va qanday yasadingiz, san'at markazida nimaning rasmini chizdingiz. Shu tariqa mashg'ulot yakunlanadi.

XULOSA

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, maktabgacha ta'lim tashkilotlarida integrallashgan mashg'ulotlarni tashkil etish ta'lim-tarbiya jarayonining samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Integrallashgan mashg'ulotlar bolalarda bilimlarni yaxlit holda qabul qilish, fanlararo bog'lanishlarni anglash va o'zlashtirish imkonini yaratadi. Bunday mashg'ulotlar orqali bolalarning nutqiy faolligi, mantiqiy fikrlashi, ijodiy qobiliyatlari hamda ijtimoiy moslashuv ko'nikmalari izchil rivojlanadi. Shuningdek, integrallashgan yondashuv bolalarning mashg'ulotlarga bo'lgan qiziqishini oshirib, ularning faol ishtirokini ta'minlaydi hamda mustaqil fikrlashga undaydi.

Tadqiqot davomida aniqlanganki, integrallashgan mashg'ulotlarni samarali tashkil etish uchun tarbiyachilarning metodik tayyorgarligi, mashg'ulot mazmunining yosh va individual xususiyatlarga mosligi hamda o'yin, ijodiy faoliyat va amaliy topshiriqlarning uyg'unligi muhim ahamiyatga ega. Xulosa qilib aytganda, maktabgacha ta'lim tashkilotlarida integrallashgan mashg'ulotlarni tizimli ravishda joriy etish bolalarning har tomonlama rivojlanishini ta'minlashda samarali pedagogik vosita hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Maktabgacha ta'lim sifati va samaradorligini yanada oshirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi Farmoni (PF-152-son, 2024-09-30). https://lex.uz/uz/docs/-7128182
2. Takomillashtirilgan "Ilk qadam" davlat o'quv dasturi. Toshkent, 2022.
3. Xasanboeva O. Maktabgacha ta'lim pedagogikasi. Toshkent, 2006.
4. Muslimov N. A., Usmonboeva M. Maktabgacha ta'lim metodikasi. Toshkent: O'qituvchi, 2018.
5. Azizxo'jayeva N. N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. Toshkent: TDPU nashriyoti, 2016.
6. Rajabova M. Maktabgacha ta'limda integratsiyalashgan yondashuv. Toshkent, 2020.
7. Qodirova F. R., Qosimova Sh. A. Maktabgacha pedagogika. Toshkent: Fan va texnologiya, 2019.
8. Vygotskiy L. S. Bolalar rivojlanishining psixologik asoslari. Toshkent, 2017.

13.00.00	Pedagogika fanlari
13.00.01	Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
13.00.02	Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
13.00.03	Maxsus pedagogika
13.00.04	Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
13.00.05	Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
13.00.06	Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohalari va bosqichlari bo'yicha)
13.00.07	Ta'limda menejment
13.00.08	Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
13.00.09	Ijtimoiy pedagogika
07.00.00	Tarix fanlari
19.00.00	Psixologiya fanlari
01.00.00	Fizika-matematika fanlari
02.00.00	Kimyo fanlari
03.00.00	Biologiya fanlari
09.00.00	Falsafa fanlari
10.00.00	Filologiya fanlari
11.00.00	Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov
Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov
Musahhih: Alibek Zokirov
Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №1(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C–5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.